

Vägledning för svenska arter i
habitatdirektivets bilaga 2
NV-01162-10
Beslutad: 20 januari 2011

Stensimpa

Cottus gobio

EU-kod: 1163

Länk: Gemensam text (arternas namn och koder)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#2

BESÖK: STOCKHOLM - VALHALLAVÄGEN 195
ÖSTERSUND – FORSKARENS VÄG 5, HUS UB
KIRUNA – KASERNGATAN 14
POST: 106 48 STOCKHOLM
TEL: 08-698 10 00
FAX: 08-698 14 80
E-POST: REGISTRATOR@NATURVARDSVERKET.SE
INTERNET: WWW.NATURVARDSVERKET.SE

Biologi – ekologi

Länk: Gemensam text (biologi och ekologi)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#4

Livsmiljö

Stensimpa förekommer i många olika typer av sötvattenmiljöer med renspolad botten, från grunda brackvattensmiljöer till små bäckar. Arten är vanligast sträckor med strömmande vatten som har steniga och grusiga bottenar, men den går att hitta såväl på blockrika bottenar som rena sandbottenar.

Reproduktion och spridning

Leken sker under försommaren, från slutet av april längst i söder till juni i norr. Hannarna hävdar revir kring en håligheter de har grävt ut under en sten och de vaktar den befruktade rommen tills den kläcks.

Spridningsförmågan hos stensimpa är inte känd i detalj. Erfarenheter från ofrivilliga introduktioner i Kävlingeåns vattensystem i Skåne (1960-talet och 1980-talet) visar att arten har förmåga att snabbt etablera starka bestånd i ett vattendrag. I dagsläget förekommer arten åtminstone 40 kilometer nedströms utsättningsplatsen.

Övrigt

Födan utgörs av ryggradslösa djur, fiskrom och ibland fiskyngel. Vintertid dominerar små kräftdjur (*Gammarus* spp. och *Asellus* spp.), sommartid är födan mer varierad med en stor del insekter och insektslarver. Födosöket sker främst under skymning och gryning, men arten är även aktiv nattetid.

Status

Länk: Gemensam text (status)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#6

Status och internationellt ansvar

- Sveriges rödlista 2010: Arten är Livskraftig (LC) och därmed inte rödlistad.
- Stensimpa bedömdes som Livskraftig (LC) i Europa 2008.

Rapporterad nationell bevarandestatus 2007

Rapporterat 2007	Reg. A	Reg. B	Reg. K	Totalt
Natura 2000-områden				
Utpekade för arten (antal)	7	101	11	119
Utbredning				
Aktuellt värde (km ²)	12 700	246 300	2 500	261 500
Referensvärde (km ²)	12 700	246 300	2 500	261 500
Bedömning aktuell status	Gynnsam	Gynnsam	Gynnsam	
Bedömning trend	Stabil	Stabil	Stabil	
Population				
Aktuellt värde (enhet ¹)	15 - 50	1 500 - 3 000	12	1 527 - 3 062
Referensvärde (enhet ¹)	750 ^a	2 000	12	2 762 ^a
Bedömning aktuell status	Gynnsam	Gynnsam	Gynnsam	
Bedömning trend	Stabil	Stabil	Stabil	
Artens livsmiljö				
Bedömning aktuell status	Gynnsam	Gynnsam	Gynnsam	
Bedömning trend	Stabil	Stabil	Stabil	
Framtidsutsikt				
Bedömning aktuell status	Gynnsam	Gynnsam	Gynnsam	
Bedömning trend	Stabil	Stabil	Stabil	
Samlad bedömning				
Bedömning aktuell status	Gynnsam	Gynnsam	Gynnsam	
Bedömning trend	Stabil	Stabil	Stabil	

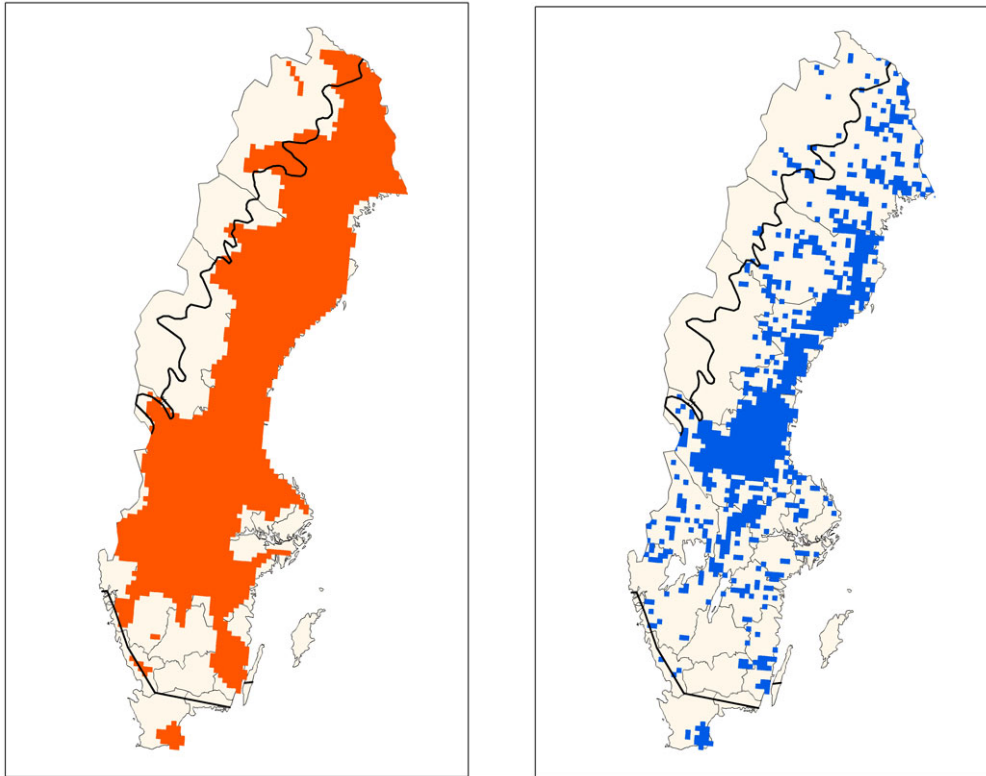
¹ Enhet för artens population är antal lokaler.

Kommentarer till rapporterade uppgifter

^a Sverige rapporterade av misstag in värdet 750 för alpin region, korrekt värde ska vara ungefär 30-35. Värdet justeras i samband med nästa rapportering. Det totala antalet lokaler i landet bör alltså inte understiga 2 045.

I Sverige finns även bergsimpa *C. poecilopus* och rysk simpa *C. koshewnikowi* (vars taxonomiska status är osäker, inte minst eftersom det uppges förekomma mellanformer i stora delar av Finland). De tre *Cottus*-arterna är svåra att skilja från varandra och vissa av fynduppgifterna kan avse någon av de andra arterna. Enligt nu rådande svensk uppfattning är rysk simpa den enda *Cottus*-arten i Kalix, Sangis och Torne älvar.

Artens utbredning i kustvattnen begränsas troligen av att salthalten blir för hög i östra Blekinges skärgård. Mycket lite är känt om artens status i Bottniska viken och Östersjön.

Figur 1. Svenskt utbredningsområde (till vänster) och förekomster (till höger).

Förutsättningar för bevarande

Länk: Gemensam text (förutsättningar för bevarande)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#12

Hotbild

- Förekomst av vandringshinder i vattendragen hindrar spridning uppströms.
- I korttidsreglerade vattendrag uppkommer stora och onaturliga flödesvariationer som leder till instabila bottenförhållanden.
- Rensning av vattendrag leder till att stora mängder lämpliga bottnar grävs bort samt ökad sedimenttransport och minskad habitatvariation.
- Avverkning och borttagande av skuggande träd och buskar längs mindre vattendrag leder till kraftiga temperatursvängningar med höga maximitemperaturer och ökad risk för igenväxning.
- Intensivt jordbruk leder till ökad eutrofiering vilket kan leda till igenväxning och förändrade bottenförhållanden.
- Lokala populationer hotas på sikt av försämrade syreförhållanden i bottenarna.

- Försämrad vattenkvalitet till följd av utsläpp av försurande, syretärande och gödande ämnen.
- Utsläpp och oförsiktig hantering av bekämpningsmedel.
- Effekterna av ökade vattenfärg (brunifiering) är oklara, men kan förmodas ha viss negativ effekt.

Bevarandeåtgärder

- Gångse åtgärder för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus så att ingen försämringar för arten sker, (dvs att dess intressen respekteras i fysisk planering, tillståndsprövning, generell naturvårdshänsyn, förvaltning av skyddade områden, artskydd och uppföljning samt övervakning).

Regelverk

Länk: Gemensam text (regelverk)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#16

- Arten ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 2 och den är inte en prioriterad art där.
- Det finns inga arts specifika föreskrifter gällande fiske av arten, så det är endast de generella bestämmelserna i fiskelagstiftningen som gäller för fiske.

Bevarandemål och uppföljning

Länk: Gemensam text (bevarandemål och uppföljning)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#24

Förslag till mål (inte fastställda)

Mål – utbredning & förekomst	Nivå	Metod	Mått	Frekvens
Utbredningsområdet för stensimpa ska vara minst 12 700 km ² i alpin region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år
Utbredningsområdet för stensimpa ska vara minst 246 300 km ² i boreal region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år
Utbredningsområdet för stensimpa ska vara minst 2 500 km ² i kontinental region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år

<i>Mål – population</i>	<i>Nivå</i>	<i>Metod</i>	<i>Mått</i>	<i>Frekvens</i>
Det ska finnas minst XX individer av stensimpa i alpin region.	Biogeo- grafisk	Inventering och sammanställning av fynddata.	Antal individer	Vart 6:e år
Det ska finnas minst XX individer av stensimpa i boreal region.	Biogeo- grafisk	Inventering och sammanställning av fynddata.	Antal individer	Vart 6:e år
Det ska finnas minst XX individer av stensimpa i kontinental region.	Biogeo- grafisk	Inventering och sammanställning av fynddata.	Antal individer	Vart 6:e år
Antalet lokaler med förekomst av stensimpa ska vara minst 50 ^a i alpin region.	Biogeo- grafisk	Sammanställning av provfiskedata.	Antal lokaler	Vart 6:e år
Antalet lokaler med förekomst av stensimpa ska vara minst 2 000 i boreal region.	Biogeo- grafisk	Sammanställning av provfiskedata.	Antal lokaler	Vart 6:e år
Antalet lokaler med förekomst av stensimpa ska vara minst 12 i kontinental region.	Biogeo- grafisk	Sammanställning av provfiskedata.	Antal lokaler	Vart 6:e år
Det ska finnas minst XX individer av stensimpa på lokalen YY.	Lokal	Elprovfiske i rinnande vatten.	Antal individer, täthet, antal per 100 m ²	Vart 6:e år

<i>Mål – livsmiljö</i>	<i>Nivå</i>	<i>Metod</i>	<i>Mått</i>	<i>Frekvens</i>
Vattenområde med lämplig livsmiljö för stensimpa ska minst uppfylla kraven för God ekologisk status i artens gynnsamma utbredningsområde / området YY.	Nationell / Område	Enligt förordning om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön (2004:660).	Antal av resp. statusklass	Vart 6:e år

Kommentarer

^a Antalet kan behöva justeras när korrekt referensvärde för arten har angetts. Se kommentar och förslag till nytt referensvärde under tabell för nationell bevarandestatus 2007.

Minimivån för uppföljning i skyddade områden är uppföljning av livsmiljö vart 12:e år.

Litteratur och kontaktuppgifter

Länk: Gemensam text (litteratur och kontaktuppgifter)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#30

Artvis litteratur

- Andreasson, S. 1969. Täthetbestämning av stensimpa (*Cottus gobio* L.) i skånska vattendrag. Information från Sötvattenslaboratoriet, Drottningholm 8: 1–12.
- Andreasson, S. 1969. Interrelations between *Cottus poecilopus* Heckel and *C. gobio* L. (Pisces) in a Regulated North Swedish River. *Oikos* 20:540–546.
- Andreasson, S. 1972. Distribution of *Cottus poecilopus* Heckel and *C. gobio* L. (Pisces) in Scandinavia. *Zoologica Scripta* 1: 69–78.
- Elliot, J.M. & Elliot, J.A. 1995. The critical thermal limits for the bullhead, *Cottus gobio*, from three populations in northwest England. *Freshwater Biology* 33: 411–418.
- Hänfling, B. & Brandl, R. 1998. Genetic differentiation of the bullhead *Cottus gobio* L. across watersheds in Central Europe: evidence for two taxa. *Heredity* 80: 110–117.
- Kontula, T. 2003. Phylogeography and evolution of freshwater cottid fishes. Doktorsavhandling. Finnish Museum of Natural History, University of Helsinki.
- Kontula, T. & Väinölä, R. 2001. Postglacial colonization of Northern Europe by distinct phylogeographic lineages of the bullhead, *Cottus gobio*. *Molecular Evolution* 10: 1983–2002.
- Kottelat, M. & Freyhof, J. 2007. Handbook of European Freshwater Fishes. Kottelat, Cornol, Switzerland & Freyhof, Berlin, Germany.
- Lelek, A. 1986. The freshwater fishes of Europe 9. Threatened fishes of Europe. Aula Verlag, Wiesbaden.
- Van Liefferinge, C., Seeuws, P., Meire, P. & Verheyen, R.H. 2005. Microhabitat use and preferences of the endangered *Cottus gobio* in the River Voer, Belgium. *Journal of Fish Biology* 67: 897–909
- Mills, C.A. & Mann, R.H.K. 1983. The bullhead *Cottus gobio*, a versatile and successful fish. *Annual Reports of the Freshwater Biological Association* 40: 155–190.
- Tomlinson, M.L. & Perrow, M. R. 2003. Ecology of the Bullhead. Conserving Natura 2000 Rivers Conservation Techniques Series No 4. English Nature, Peterborough.

Kontaktuppgifter

Mikael Svensson
mikael.svensson@artdata.slu.se
018-67 27 14

ArtDatabanken
Bäcklösavägen 10
Box 7007
750 07 Uppsala